

SOFTWARE LIBRE NA UNIVERSIDADE: O CASO DA LICENCIATURA DE TRADUCIÓN E INTERPRETACIÓN

María José Fernández Pintelos

Universidade de Vigo

mjpintelos@uvigo.es

[Recibido 25-11-09; aceptado 20-01-10]

Resumo

No presente artigo expónse un traballo estatístico baseado nunha mostra de alumnos de varios anos de quinto curso da Licenciatura en Tradución e Interpretación da Universidade de Vigo¹. O estudo analiza o grao de coñecemento e a experiencia real como usuario que os alumnos teñen de distintos programas, ben de software libre, ben de software propietario, útiles para o mediador lingüístico. Logo de describi-lo devandito estudo, analízanse os seus resultados para debuxar un cadro claro das capacidades dos futuros profesionais. A autora argumenta que, dadas as esixencias actuais do mercado, é necesario apoiar iniciativas de formación dos futuros tradutores e intérpretes nunha ampla variedade de programas. Finalmente, propónse o software libre como alternativa digna de terse en conta nas aulas universitarias.

Palabras clave: software libre, tradución, interpretación, formación de tradutores, Universidade de Vigo

Abstract

This paper presents a statistical parser on fifth-year Translation and Interpreting students at the University of Vigo. The parser analyses the knowledge and the real experience the students have as users of either free software or proprietary software programmes that can be useful for a translator or an interpreter. After describing the statistical study, its results are analyzed in order to draw a clear diagram of the future professionals' abilities. The author claims

1 Este traballo inscribese no Proxecto PGIDIT07PX1B302200PR (Xunta de Galicia).

that given the pressing demands imposed by the market, initiatives in order to train translators and interpreters in a wide variety of software should be promoted. The author finally proposes free software as an alternative that ought to be taken into account at university.

Key words: free software, translation, interpreting, translator training, University of Vigo

1. Introducción

Dende o seu nacemento, o software libre ten experimentado un pulo importante, non só no eido dos superordenadores, senón tamén no dos usuarios particulares. Profesionais de diversos sectores tiran proveito deste tipo de programas e os tradutores xa non son alleos á oferta de ferramentas libres coas que contan para levar a cabo o seu traballo.

Nos últimos catro anos de docencia de tradución na Universidade de Vigo, a autora foi requirida por alumnos de primeiro, cuarto e quinto curso en múltiples ocasións para solucionar dificultades técnicas que lles xurdían ó empregaren os seus ordenadores ou os da facultade. Isto permitiulle á autora botarlle unha ollada máis de preto ós hábitos e hixiene de traballo do alumnado destes cursos, así como ó seu coñecemento de ferramentas técnicas e a eficiencia con que as usaban. Case todos os alumnos empregaban para as clases, cun certo grao de confianza, un grupo pechado e reducido de aplicacións. A meirande parte atopábanse dentro do software propietario ou pechado². No abano de programas ó seu dispor, a maioría dos alumnos consideraban o software libre³ como “unha cousa de friquis”, só apta para usuarios con coñecementos avanzados de programación.

Durante as sesións no primeiro curso confirmouse que era xeneralizado o uso de produtos comerciais cuxo código fonte non é público nin modificable e que están suxeitos a licenzas que restrinxen a libre copia e distribución. Nestas alturas da licenciatura, só uns poucos alumnos (nunha proporción de 2 de cada 40) tiñan coñecemento da existencia de software alleo a estas condicións privativas. De entre estes alumnos só a metade empregara algunha vez un programa libre, nomeadamente o procesador de texto OpenOffice.org Writer e o navegador Mozilla Firefox. Durante as sesións dos devanditos catro anos no quinto e último curso puidéronse observar distintos graos de achegamento a ferramentas libres entre o alumnado.

2 Identifíquese aquí coa expresión “software privativo” que, segundo a definición da Fundación para o Software Libre (FSF), non é nin libre nin semilibre, e o seu uso, redistribución ou modificación están prohibidos, require dunha autorización ou está tan restrinxido, que de feito non se pode facelo libremente. (Free Software Foundation, 2009).

3 De acordo coa definición da Free Software Foundation, considérase aquí como “software libre” o alleo a condicións privativas, no que o código fonte é accesible e pode copiarse, modificarse, utilizarse e distribuírse libremente. (Free Software Foundation, 2009b).

As características do software concreto que utilizan os estudantes condicionan os problemas ós que se afrontan xa dende o entorno universitario e, en consecuencia, condicionan o seu rendemento académico.

2. Obxectivos do estudo e metodoloxía

2.1. Obxectivos

O obxectivo global do presente estudo é determinar ata que punto os alumnos de tradución da Universidade de Vigo son conscientes, na antesala da súa graduación, das diferentes alternativas que teñen ó seu dispor para traballar. Como obxectivos específicos, búscase establecer o nivel de coñecemento e experiencia como usuario que teñen os alumnos para pescudar o dominio que teñen da tecnoloxía dispoñible para o mediador lingüístico. Chegados a este punto, cómpre reparar nas estatísticas publicadas sobre a distribución xeral de usuarios dos principais sistemas operativos. Para proporcionarlle unha idea ó lector da proporción de usuarios de cada un dos sistemas operativos máis importantes, reproducíense abaixo os resultados da estatística que en outubro de 2009 realizou W3Schools⁴. Nela compróbase que os sistemas Windows (incluídos Windows7, Windows Vista, Windows2003, Windows2000 e Windows XP, que é de lonxe o máis popular) acumulan un 88,5%, mentres que Mac OS X queda reservado para un 6,8% dos usuarios, e só un 4,2% emprega GNU/Linux.

Gráfico 1 [Fonte: W3Schools]

2.2. Metodoloxía

2.2.1. Os suxeitos

O formulario que se utilizou para este artigo serviulle á autora para adaptala súa metodoloxía docente en función da capacidade de traballo e a bagaxe do alumnado. Os destinatarios foron os grupos de alumnos matriculados nos últimos tres anos en tódalas materias que a autora impartiu de Tradución de

4 W3Schools é o maior sitio en internet para programadores web e basea as súas estatísticas en arquivos de rexistro.

textos científicos e técnicos de quinto curso da Licenciatura en Tradución e Interpretación na Universidade de Vigo. O formulario envióselles a un total de doce grupos por vía electrónica, tanto en formato ODF como en formato DOC.

Nestes grupos de estudantes considerouse o seu interese nas materias relacionadas coa ciencia e a tecnoloxía, así como unha certa traxectoria universitaria. Centrouse ademais o estudo na Universidade de Vigo, que é a única universidade galega que ofrece titulación en Tradución e Interpretación. Trátase dunha universidade que traballa internamente con programas pechados e que é, ó mesmo tempo, berce de iniciativas como GULO (Grupo de Usuarios de GNU/Linux de Ourense), asociación que se creou para fomentalo software libre e achegalo á comunidade universitaria e á sociedade en xeral.

2.2.2. O formulario

Os cuestionarios constaban dunha primeira parte con cinco preguntas xerais de resposta múltiple. Delas, tres eran preguntas pechadas sobre o seu xénero, a franxa de idade na que quedaban encadrados e a experiencia laboral que acumularan como mediador lingüístico. Decidiuse introducir esta terceira pregunta despois de comprobar que no último curso da carreira había alumnos que, despois de cursaren ou non estudos previos (ben un ciclo formativo, ben unha diplomatura, ben unha licenciatura) realizaban xa algún traballo remunerado antes de licenciarse como tradutores e intérpretes. As outras dúas preguntas fornecían información sobre a formación previa ou paralela ós estudos de tradución e sobre a súa especialidade. Nestas dúas cuestións, os colaboradores podían marcar unha ou varias opcións entre as indicadas ou ben anotar outra nova.

Os formularios remataban cunha segunda parte na que se inquiría sobre o seu coñecemento de distintos programas, tanto libres como propietarios, e sobre a súa experiencia como usuario dos mesmos. As cuestións desta segunda parte estaban tamén presentadas como preguntas de resposta múltiple e eran abertas, de maneira que o suxeito podía citar aplicacións non incluídas no cuestionario de partida das que fose usuario. As alternativas que se presentaban dentro do formulario base eran as opcións que en principio se xulgaron maioritarias dos usuarios de Windows, Linux e Mac OS X, respectivamente, seguidas de opcións menos destacadas.

3. Resultados

3.1. Os participantes

Agás escasísimas excepcións, os suxeitos rexistraron a súa idade entre 21 e 25 anos. O número de homes que responderon á enquisa foi mínimo, tal e como se reflicte no gráfico 2, polo que non se considerou pertinente realizar unha análise de preferencias de uso baseada no xénero dos participantes no estudo.

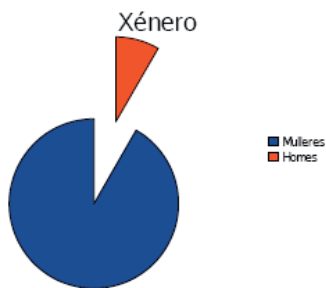

Gráfico 2

Os suxeitos do estudo indicaron unha experiencia laboral como mediador lingüístico que superaba os dous anos unicamente nunha porcentaxe desprezable para o noso estudo. A seguir, utilizáronse cuestións relativas á formación previa ou paralela ós estudos de tradución e o eido de especialidade como indicador da orientación laboral dos alumnos, orientación que repercute no seu interese nas novas tecnoloxías.

Se ben a maioría dos participantes non rexistrou ningunha formación á parte da carreira universitaria de Tradución e Interpretación, cómpre reparar en que case o 17% dos suxeitos que responderon a esta cuestión indicaron que realizaran algún curso de informática ou tecnoloxía, unha porcentaxe que duplica a dos que realizaron estudos de Filoloxía ou Linguas aplicadas. É tamén salientable a proporción de alumnos que deixou constancia dunha formación complementaria en tradución especializada: todos eles completaron algún curso de tradución audiovisual.

Malia a breve (por veces inexistente) traxectoria profesional de case a totalidade dos suxeitos da enquisa, moitos responderon á pregunta sobre o seu campo de especialización. A maioría deles marcaron diferentes eidos dentro da tradución e foron poucos os que se decidiron pola interpretación.

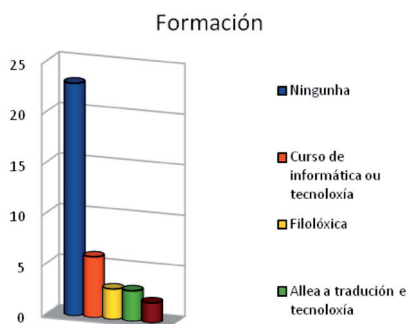

Gráfico 3

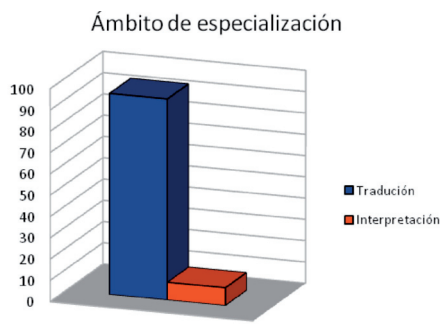

Gráfico 4

Dentro da especialización en tradución, tódolos ámbitos foron seleccionados en maior ou menor proporción: tradución de produtos audiovisuais, tradución de textos científicos, de textos técnicos, tradución de textos literarios, tradución de textos xurídicos, de textos económicos e tradución xurada. Tamén houbo alumnos (os menos) que introduciron novos campos, como a tradución de textos xornalísticos ou deportivos. As especializacións que recolleron máis

interese foron as de tradución de textos xurídicos e económicos. A escolla de especialidades dentro da tradución ou a interpretación condicionarán a necesidade dunha ou outra ferramenta, tal e como quedará reflectido na segunda parte do formulario.

3.2. As ferramentas

Como xa se indicou máis arriba (2.2.2. O formulario), a segunda parte do formulario incluía preguntas sobre determinados programas. Co obxecto de ter unha imaxe máis clara do papel que estes programas desempeñan no traballo cotián dos alumnos, propúxose nesta unha distinción entre aqueles programas dos que cada suxeito tiña coñecemento (ben por aprender a usalo na carreira ou nalgún curso, ben por saber del por conta propia) e aqueles que usaban de feito con maior ou menor frecuencia.

3.2.1. Coñecemento das ferramentas

Nesta primeira sección establecéronse unha serie de categorías nas que se incluía un número variable de programas. Para elaborar esta listaxe fíxose unha sondaxe sobre as aplicacións que os alumnos necesitaban, non só para as clases da autora, senón tamén para os doutros profesores do Departamento de Tradución e Lingüística. O resultado coincide en gran medida coa lista elaborada por Muñoz e publicada no Translation Journal (Muñoz Sánchez, 2006).

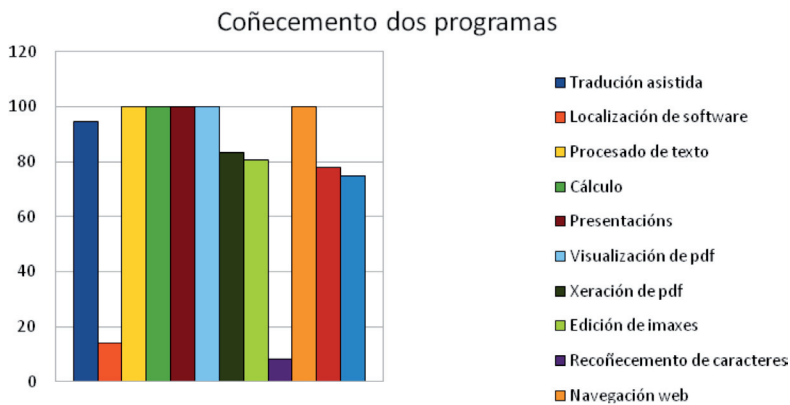

Gráfico 5

Cada unha destas categorías abrangúa entre dúas e seis opcións que os estudantes podían marcar. Todas abrían tamén a posibilidade de que o receptor do formulario incluíse máis programas, en caso de que non figurasen nas cuestións de partida.

A continuación achéganse os datos das porcentaxes de suxeitos que coñecían cada un dos exemplos de software, partindo das ferramentas menos popu-

lares (recoñecemento óptico de caracteres) e acabando cos navegadores web, que foi a categoría que quedou marcada en máis formularios. Seguidamente, manterase a mesma orde para marcar as porcentaxes de alumnos que utilizan cada un deles.

3.2.1.1. Programas de recoñecemento óptico de caracteres

No gráfico 6 quedou reflectida a porcentaxe do 8,33% dos participantes que coñecían algún programa de recoñecemento óptico de caracteres. Todos eles indicaron que coñecían GOOCR, desenvolvido baixo a Licenza Pública de GNU.

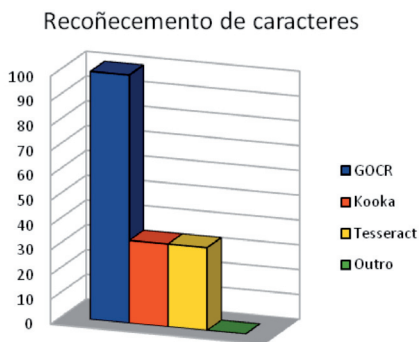

Gráfico 6: coñecemento de ferramentas de recoñecemento óptico de caracteres

3.2.1.2. Programas de localización de software

Menos dun 14% dos estudantes indicou un coñecemento de ferramentas de localización de software e ningún deles anotou unha alternativa ós programas do formulario de partida. A opción máis seleccionada neste caso foi o Passolo, seguido do Alchemy Catalyst.

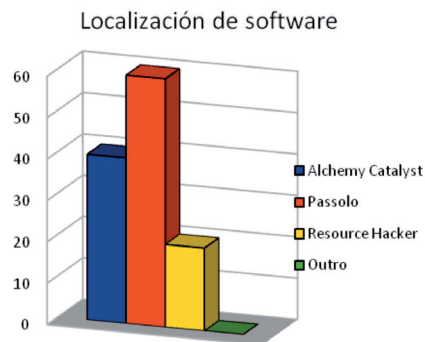

Gráfico 7: coñecemento de ferramentas de localización de software

3.2.1.3. Editores de subtítulos

Dentro das ferramentas útiles para a tradución audiovisual (que recoñeceron un 75% dos participantes), podíanse marcar ata tres posibilidades, ademais das que quixese introducir o alumno. De feito, case un 7,5% sinalaron outro programa: ben VirtualDub, ben Aegisub.

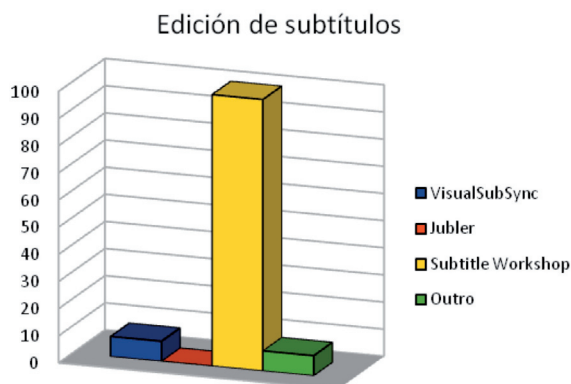

Gráfico 8: coñecemento de editores de subtítulos

3.2.1.4. Ferramentas de xestión de correo electrónico

Unha porcentaxe de uso lixeiramente superior (un 77,78%) correspondeulle ás ferramentas de xestión de correo electrónico. Neste caso, as alternativas do formulario de base eran cinco: MSOutlook, Mozilla Thunderbird, Eudora, Kmail e Mac Os X Mail.

Un 92,86% dos participantes que responderon afirmativamente a esta pregunta admitiron que coñecían MSOutlook, máis do dobre dos que coñecían Mozilla Thunderbird. Foron menos os que dixeron coñecer Mac OS X Mail ou Kmail. Hai que destacar aquí que en varios formularios anotáronse opcións que non estaban no formulario de partida. Tódolos alumnos que encheron o espazo destinado a tal fin indicaron xestores web de correo electrónico tales como Gmail ou Hotmail, a miúdo como única ferramenta de xestión.

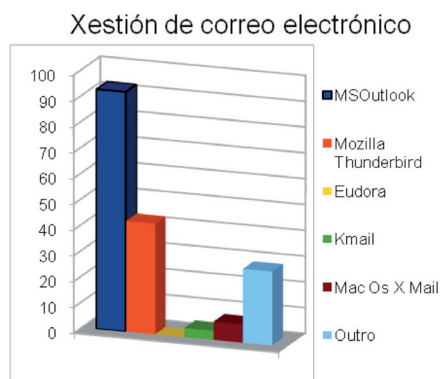

Gráfico 9: coñecemento de ferramentas de xestión de correo electrónico

3.2.1.5. Editores de imaxe

No apartado sobre os editores de imaxe, as respostas ficaron case todas dentro das opcións dadas no formulario base: Photoshop, o máis popular (86,21%), e Gimp. Os programas que foron engadidos por ata un 10,34% do alumnado fóra destas opcións son: VSO Image Resizer, PhotoScape e Picknic (en liña).

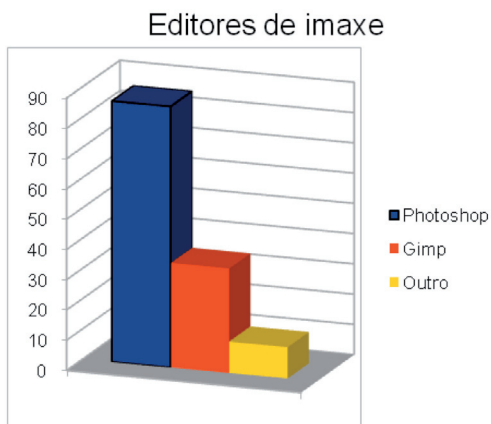

Gráfico 10: coñecemento de ferramentas de edición de imaxe

3.2.1.6. Ferramentas de xeración de pdf

Coñecido pola maioría, o PDFCreator supera o Adobe Professional nun 20%. Ademais destes dous programas, un 3,33% anotou o OpenOffice.org como ferramenta de xeración de pdf.

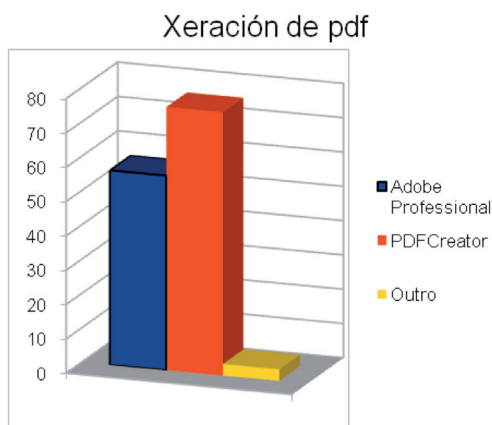

Gráfico 11: coñecemento de ferramentas para a xeración de pdf

3.2.1.7. Ferramentas de tradución asistida

Na pregunta que se refire á tradución asistida, o programa SDL Trados é o que mellor coñecen os alumnos. En segundo lugar queda o Déjà Vu, despois o OmegaT, e por último o Wordfast. Nótase que se coñecen máis os programas privativos e, en especial, aquel do que máis cursos se ofrecen no contorno da comunidade universitaria.

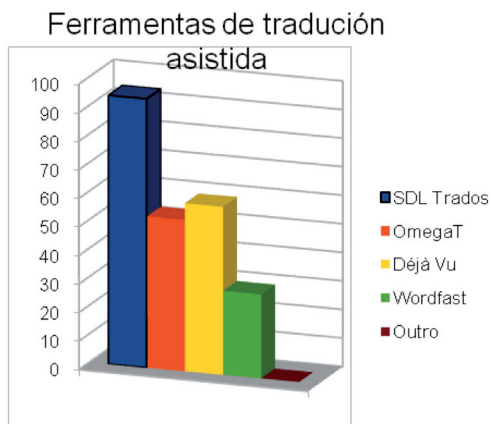

Gráfico 12: coñecemento de ferramentas de tradución asistida

Todos os cuestionarios confirmaron un coñecemento xeneralizado de procesadores de texto, follas de cálculo, ferramentas para presentacións, visores de pdf e navegadores web.

3.2.1.8. Procesadores de texto

No tocante ós procesadores de texto, o 100% dos participantes dixo coñecer MSWord e ó redor dun 87% OpenOffice.org Writer. Case un 39% coñecía GoogleDocs, procesador de texto en liña, e tan só un 2,78% coñecía Pages, o procesador de texto desenvolvido por Apple.

Gráfico 13: coñecemento de procesadores de texto

3.2.1.9. Ferramentas de cálculo

Tamén é de Microsoft o programa de cálculo que tódolos suxeitos afirmaron coñecer: o MSEXcel. Unha porcentaxe de case o 69,5% indicou tamén un coñecemento da aplicación aberta OpenOffice.org Calc. A porcentaxe de participantes que marcou o Numbers dos Mac foi inferior ó 6%.

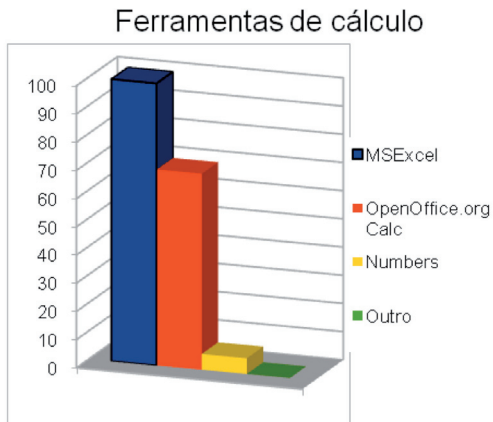

Gráfico 14: coñecemento de ferramentas de cálculo

3.2.1.10. Ferramentas de presentación

No apartado de ferramentas para presentacións confirmouse que un 100% dos estudantes coñecía MS Powerpoint, fronte ó 63,89% do OpenOffice.org Impress. Non se registrou ningún coñecemento doutra aplicación deste tipo.

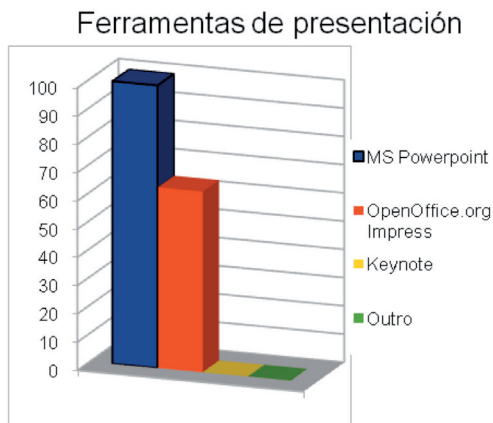

Gráfico 15: coñecemento de ferramentas de presentación

3.2.1.11. Visores de pdf

Na mesma liña foron os resultados da pregunta sobre os visores de pdf: un 100% dos participantes recoñeceu o Adobe Reader e un 22,22% o Foxit Reader. Non se marcou en ningún caso a opción do Okular, visor universal para KDE, un entorno de escritorio e infraestrutura de desenvolvemento para sistemas Unix/Linux.

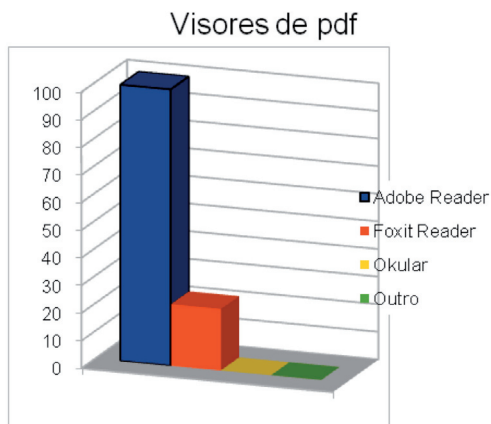

Gráfico 16: coñecemento de visores de pdf

3.2.1.12. Navegadores web

Partindo de que o uso dos navegadores web supera o eido puramente profesional e, de feito, é a ferramenta que máis penetra no tempo de lecer dos usuarios, considerouse oportuno elaborar unha lista base con seis elementos. Propuxéronse entón o navegador clásico de Microsoft Internet Explorer, o Firefox (o navegador estrela de Mozilla pola súa velocidade, lixeireza e seguridade), o novo Google Chrome, Konqueror, Opera e Safari. Tamén se lle ofreceu ó alumno, como nos outros casos, a posibilidade de que introducise calquera outro navegador que coñecese, se ben ningún o fixo.

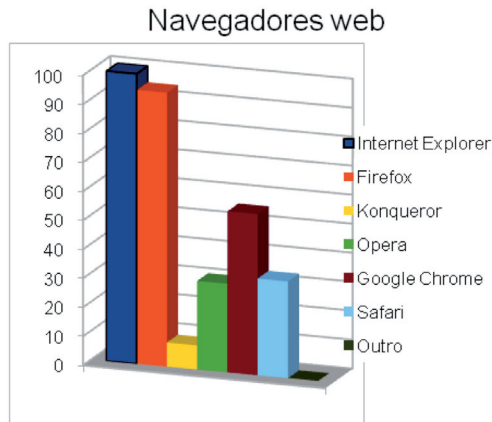

Gráfico 17: coñecemento de navegadores web

3.2.2. Uso das ferramentas

Esta segunda sección quedaba condicionada pola primeira, dado que se recollerían datos de uso das distintas ferramentas naqueles suxeitos que admiran coñecelas. Por esta razón, o número de respostas rexistradas nalgúns dos apartados, como o que figura a seguir, quedaron como se verá, radicalmente reducidas.

3.2.2.1. Programas de recoñecemento óptico de caracteres

O apartado de ferramentas de recoñecemento óptico de caracteres, que recollera poucas respostas na sección de coñecemento, quedou desta vez deserto na referente a uso. Non resulta, polo tanto, pertinente debuxar un gráfico para representar estes datos.

3.2.2.2. Programas de localización de software

Na pregunta sobre as ferramentas de localización de software, só se rexistrou a utilización do Alchemy Catalyst, xa que os que coñecían o Passolo ou o Resource Hacker non os utilizan.

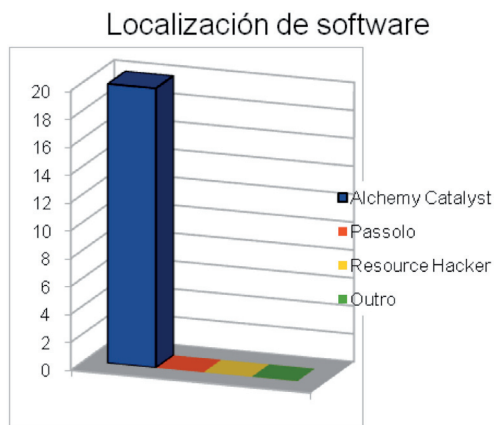

Gráfico 18: uso de ferramentas de localización de software

3.2.2.3. Editores de subtítulos

O programa máis popular para a edición de subtítulos é o Subtitle Workshop (referiu utilizalo un 92,59% dos alumnos), programa no que se inician durante a carreira de Tradución e Interpretación. O Jubler e o VirtualSubSync son utilizados ámbolos dous por un 3,7% dos destinatarios.

Gráfico 19: uso de editores de subtítulos

3.2.2.4. Ferramentas de xestión de correo electrónico

Das ferramentas de xestión de correo electrónico a máis utilizada é MSOutlook (emprégaa o 50% dos participantes no estudo). A continuación figura o grupo dos usuarios de xestores web de correo electrónico (cun 28,57%) e só en terceiro lugar o Mozilla Thunderbird (cun 7,14%). No que atinxe ó uso, Kmail e Mac OS X Mail están igualados.

Xestión de correo electrónico

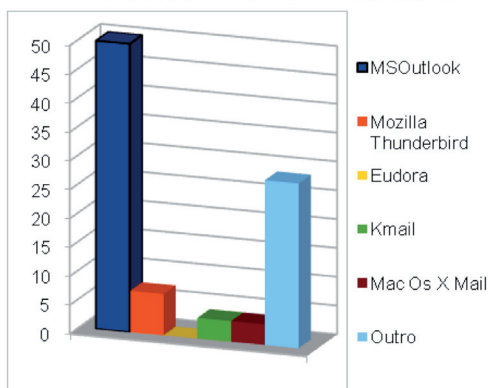

Gráfico 20: uso de ferramentas de xestión de correo electrónico

3.2.2.5. Editores de imaxe

O Photoshop é o editor de imaxes máis coñecido e utilizado entre os alumnos que enviaron o formulario, aínda que o Gimp tamén o emprega case un 14% dos estudantes. Tamén se rexistraron outros programas, en menor proporción, ata acadar un total do 10,34%.

Editores de imaxe

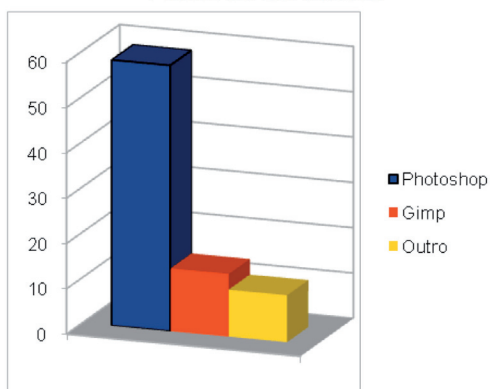

Gráfico 21: uso de ferramentas de edición de imaxe

3.2.2.6. Ferramentas de xeración de pdf

As porcentaxes de uso dos programas de xeración de pdf son lixeiramente inferiores ás indicadas na sección de coñecemento. Con todo, o Adobe Professional e o PDFCreator afástanse tamén aquí un 20% o un do outro.

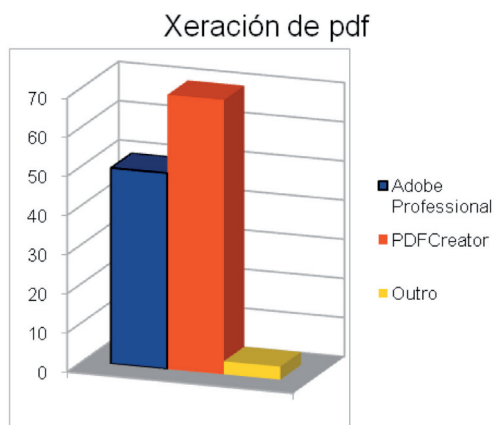

Gráfico 22: uso de ferramentas de xeración de pdf

3.2.2.7. Ferramentas de tradución asistida

O SDL Trados mantense á cabeza dos programas de memorias de tradución. Se ben as porcentaxes de selección de OmegaT e Wordfast son diferentes, cómpre sinalar aquí que a maioría dos que marcaron a primeira alternativa e só unha segunda marcaron tamén Wordfast. Déjà Vu queda aquí no último posto.

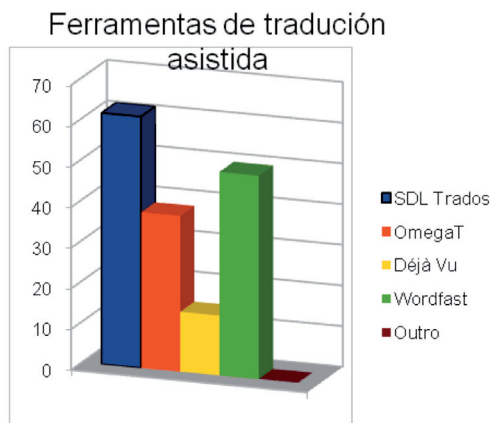

Gráfico 23: uso de ferramentas de tradución asistida

3.2.2.8. Procesadores de texto

Tódolos cuestionarios confirmaron un coñecemento de procesadores de texto e en todos eles estaba marcada a opción de MSWord. Por outra banda, o OpenOffice.org Writer chega a un 75% de uso (un 86,11% do alumnado admi-

tira coñecer este procesador de texto), unha das porcentaxes máis altas no que concirne a un programa aberto. Por debaixo queda o GoogleDocs.

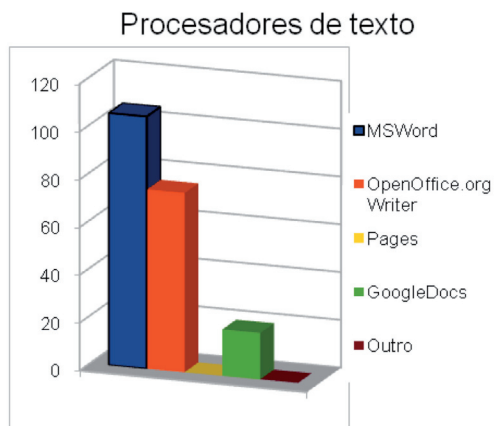

Gráfico 24: uso de procesadores de texto

3.2.2.9. Ferramentas de cálculo

Dentro das follas de cálculo, as únicas das que quedou constancia de uso foron o MSEXcel (tódolos alumnos teñen experiencia usando este programa) e OpenOffice.org Calc, usado por un 50% dos participantes no estudo.

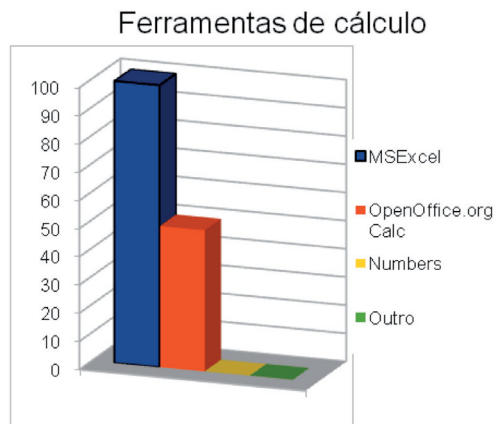

Gráfico 25: uso de ferramentas de cálculo

3.2.2.10. Ferramentas de presentación

Algo semellante acontece coas ferramentas para presentacións, xa que MS Powerpoint quedou seleccionado na totalidade dos formularios e só houbo outro programa que quedou rexistrado nalgún formulario, concretamente o OpenOffice.org Impress, cun 36,11% dos alumnos que responderon.

Ferramentas de presentación

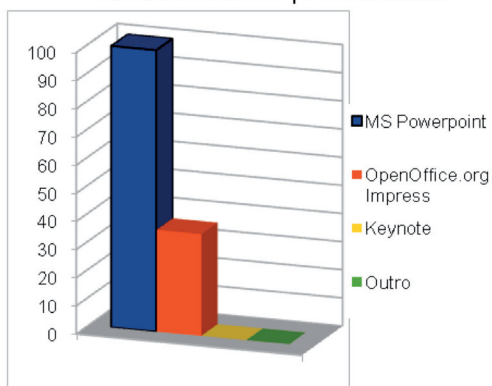

Gráfico 26: uso de ferramentas de presentación

3.2.2.11. Visores de pdf

A pregunta sobre o uso de visores de pdf non detectou, como era previsible, ningún usuario de Okular, aínda que si de Adobe Reader (97,22%) e de Foxit Reader (16,67%).

Visores de pdf

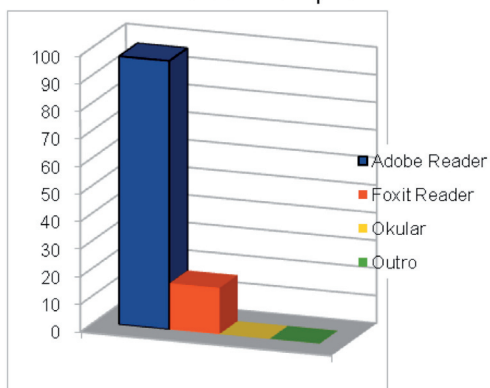

Gráfico 27: uso de visores de pdf

3.2.2.12. Navegadores web

Os navegadores web maioritarios na sección de uso son o Internet Explorer e o Firefox. Despega tamén o Google Chrome, pero quedan atrás o Opera e o Safari e xa non consta ningún usuario de Konqueror.

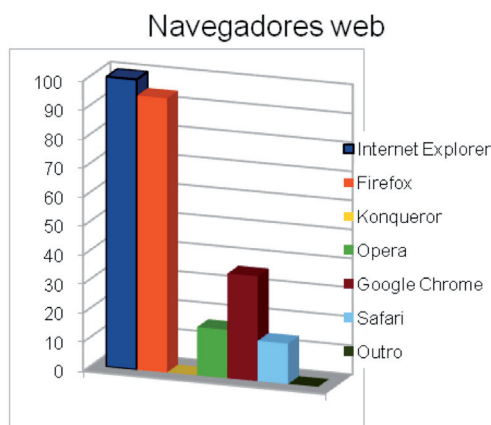

Gráfico 28: uso de navegadores web

4. Conclusións

Dos resultados da enquisa pódese tirar a conclusión de que, como se apuntara no apartado 2.2.2. O formulario, as opcións presentes no formulario de base son as maioritarias para os alumnos tomados como mostra. Ademais, son poucos os usuarios de Mac OS X, ata o punto de chegaren a ser desprezables nos gráficos as cifras dos programas deste sistema operativo. De igual maneira, programas libres que se poden instalar en Windows, como Firefox e OpenOffice.org son máis populares ca outros programas gratuítos. Con todo, cómpre sinalar o caso do Adobe Professional, que quedou superado polo programa gratuítu PDFCreator.

Por outra banda, constatouse en xeral un coñecemento relativamente amplo dos instrumentos (de software propietario e de software libre) menos especializados. O coñecemento destes instrumentos en particular iníciase na materia Informática aplicada á tradución e nas sesións doutras materias nas que o profesor estea especialmente interesado en instruír sobre as ferramentas técnicas necesarias para o mediador lingüístico.

Verifícase, ademais, que as opinións e os medos detectados nos primeiros cursos da licenciatura persisten ó acaba-la carreira, xa que polo xeral, o coñecemento das ferramentas de software libre non se adoita consolidar cun posterior uso continuado.

5. Consideracións finais

Consciente das cifras xerais de uso publicadas polas W3Schools, a pretensión da autora é reparar naqueles usuarios de Linux que forman parte do alumnado de último curso de tradución en Vigo e aqueles que, sen chegar a considerarse como tales usuarios, non ignoran a variedade de recursos informáticos da que dispoñen para traballar.

Resulta evidente a conveniencia de apoiar aqueles proxectos que promovan o ensino de diferentes solucións tecnolóxicas e favorezan a relación da universidade coas empresas. Tamén cómpre reforzar os contidos de informática que se lles imparten ós alumnos de Tradución e Interpretación. Pódense contar entre diversas iniciativas prometedoras, o sistema Opentrad, desenvolvido por un consorcio de empresas e universidades, ou a distribución de software libre desenvolvida polo grupo Getlt⁵ da Universidade de Vigo.

Os estudantes instruídos no uso de diferentes ferramentas serán despois capaces de valorar cada dun destes recursos, combinalos e adaptalos á súa realidade laboral. Serán, entón, profesionais flexibles e eficientes nun contorno no que o software libre se vai perfilando como alternativa sólida e funcional.

Referencias bibliográficas

- DÍAZ FOUCES, O. & GARCÍA GONZÁLEZ, M. (eds.). 2008. *Traducir (con) software libre*. Granada: Interlingua, 2008.
- FREE SOFTWARE FOUNDATION. 2009. “The Free Software Definition”. En: [<http://www.gnu.org/philosophy/categories.html>]. (Data de consulta 31-06-09).
- _____. 2009. “The Free Software Definition”. En: [<http://www.gnu.org/philosophy/free-sw.html>]. (Data de consulta 31-06-09).
- MUÑOZ SÁNCHEZ, P. 2006. “Electronic Tools for Translators in the 21st Century”. *Translation Journal* 10 (4). En: [<http://accurapid.com/journal/38tools.htm>]. (Data de consulta 22-06-09).

5 Para saber máis sobre o grupo GETLT visite a páxina web <http://webs.uvigo.es/getlt/>